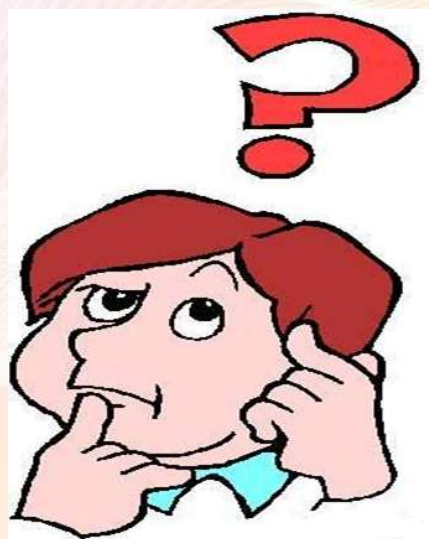

نمونه سوالات درس چهاردهم

۱- چرا سلجوقیان در میان سه سلسله ترک تبار از اهمیت بیشتری برخوردار بودند؟

سلجوقیان هم به سبب تأثیری که در تحولات ایران و سایر سرزمین‌های اسلامی و هم به سبب وسعت قلمروشان، اهمیت بیشتری داشتند.

۲- سلجوقیان تشکیلات حکومت خود را چگونه پایه‌گذاری کردند؟

سلجوقیان تشکیلات اداری و حکومتی خود را براساس تشکیلاتی که از سامانیان و غزنویان به جای مانده بود، پایه‌گذاری کردند. البته تشکیلات آن دوره‌ها نیز بر گرفته از نظام اداری و حکومتی ایران باستان بود و در هر دوره تغییراتی نیز در آن پدید می‌آمد.

۳- در دوره سلجوقیان سلاطین برای مشروعیت بخشیدن به حکومت خود چه می کردند؟
سعی می کردند خود را مطیع و پشتیبان دستگاه خلافت نشان دهند.

۴- سلاطین در دوره سلجوقیان چگونه بر مردم حکومت می کردند؟
با ظلم و خودکامگی حکومت می کردند و منتقدان و مخالفان خود را به سختی مجازات می کردند. سلاطین زندگی پُر تجملی داشتند و صاحب املاک و ثروت زیادی بودند.

۵- حکومت سلجوقی قدرت و عظمت خود را چگونه به دست آورده بود؟
با سیاست و کفایت وزیران ایرانی به دست آورده بود.

۶- چرا سلجوقیان ناگزیر بودند برای اداره قلمرو خود از وزیران ایرانی استفاده کنند؟

سلجوقیان مردمانی گله دار و بیابان گرد بودند که با زور شمشیر، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند، آنها از شهرنشینی و کشورداری بی خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند.

۷- عمیدالملک گندری که بود؟

وزیر سلطان طغرل بود که نقشی مؤثر در موفقیت‌های او داشت.

۸- خواجه نظام الملک که بود؟

وزیر آلب ارسلان و ملکشاه بود، او چنان قدرت و نفوذی داشت که کمتر کاری بدون صلاحدید و مشورت او انجام می‌گرفت.

۹- در دوره سلجوقیان وزیران ایرانی چه نقشی در اداره امپراتوری سلجوقی داشتند؟

در نتیجه تدبیر و مدیریت این وزیران، اوضاع اقتصادی و فرهنگی بهتر شد و کشاورزی، بازرگانی، صنعت، هنر و معماری رشد زیادی کرد.

۱۰- یکی از وظایف مهم وزیران در دوره سلجوقی را بنویسید.

تنظیم رابطه سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان

۱۱- دوره سلجوقیان از چه نظر در تاریخ ایران از دوره‌های برجسته محسوب می‌شود؟

از نظر گسترش دانش و هنر و ادب.

۱۲- چرا مدارس نظامیه به این نام معروف شدند؟ و این مدارس در کدام شهرها بنا شدند؟

خواجه نظام الملک مدارس در شهرهای مختلف بنیان گذاشت که همگی آنها نظامیه خوانده می شدند و مهم ترین آنها نظامیه های نیشابور، اصفهان و بغداد بودند.

۱۳- مدارس نظامیه چه ویژگی هایی داشتند؟

در مدارس نظامیه به مدرسان، مدیران و کارکنان نظامیه ها، حقوق پرداخت می شد. این مدارس مقررات خاصی داشتند و استادان و شاگردان با دقت خاصی گزینش می شدند و رقابت شدیدی برای رسیدن به مقام استادی در این مدارس وجود داشت.

۱۴- چه عاملی موجب رواج زبان فارسی در هندوستان شد؟

لشکرکشی های محمود غزنوی و جانشینانش به هندوستان، موجب زبان فارسی در زبان فارسی در آن دیار شد.

۱۵- در ابتدای دوره سلجوقی، نامه‌ها و فرمان‌های حکومتی به چه زبانی بود؟

نامه‌ها و فرمان‌های حکومتی و دفترهای دیوانی از عربی به فارسی تغییر کرد. به دنبال آن تعداد بیشتری از مورخان و دانشمندان علاقه مند به نوشتن کتاب‌های خود به زبان فارسی شدند.

۱۶- چرا در دوره سلجوقی شهر و شهرنشینی گسترش یافت؟

به سبب آرامش و رونق بازرگانی.

۱۷- پایتخت‌های سلجوقیان را نام ببرید؟

ری، نیشابور و اصفهان که پایتخت‌های سلجوقیان بودند از شهرهای آباد آن دوره محسوب می شدند.

۱۸- در دوره سلجوقی ایرانیان چه ابتکار خاصی در ساختن مساجد به کار می بردند؟

در ساختن مساجد ایرانی ابتکار خاصی به کار رفت و حیاط و چهار ایوان اطراف آن معمول گردید. در ساختن انواع گنبدها، برج ها و مناره ها، کاروانسراها و مدارس نیز الگوهای جدیدی در معماری به کار گرفته شد.

۱۹- نمونه‌هایی از جلوه‌های مهم هنر دوره سلجوقی را بنویسید؟

ساختن ظروف سفالین لعاب‌دار و بدون لعاب و ظروف زرین فام یا طلایی که با نقش و نگارهای مختلف تزئین شده از جلوه‌های مهم هنر دوره سلجوقی بود.

۲۰- کدام یک از هنرهای ایرانی در دوره سلجوقی گسترش یافت؟

فلز کاری، خوشنویسی، تذهیب و ساختن جلد کتاب از چرم و نقش انداختن بر روی آن نیز گسترش یافته بود.

- ❖ در رأس حکومت سلجوقی ..... قرار داشت. **(سلطان)**
- ❖ از مهم‌ترین مقام‌های که در عهد سلجوقیان وجود داشت، مقام ..... بود. **(وزارت)**
- ❖ عالم بزرگ ایرانی به نام ..... از اساتید نظامیه بود. **(امام محمد غزالی)**
- ❖ شاعر معروف ایرانی به نام ..... از دانش‌آموختگان مدارس نظامیه بود. **(سعدی)**
- ❖ بزرگ‌ترین مرکز علمی، ادبی و مذهبی در دوره سلجوقی ..... بود. **(خراسان)**
- ❖ در قرن پنجم و ششم هجری، زبان ..... که زبان ..... بود نیز در ایران رواج پیدا کرد. **(ترکی - فرمانروایان)**
- ❖ در قرن پنجم تا هفتم هجری، آجر کاری و ..... در بناها به اوج زیبایی و شکوفایی رسید. **(کاشی‌کاری)**
- ❖ از ابتکارات مهم معماران ایرانی ..... برای تزئین بناها بود. **(کاشی‌کاری)**

درس چهاردهم : میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقی

مطالعات
هشتم

پایان

